

dá n-abróinn léi go dtiocfadh an iá nach mbeadh an bradán fiáin níos mó! Go n-íosfadh sé beatha as láimh an duine go díreach mar chaithfeá gráinne coirce ag cearc! Go dtiocfadh lá go mbeadh duine ag caint agus é caillte!

Go ndéanfadh fear agus bean páiste le chéile, agus gan iad i bhfoisceacht scread asail dá chéile. Go seasfadh fear gualainn ar ghualainn le fear na gealaí, agus go mbeadh na milliúin ag breathnú. Go mbeadh fear amháin ag bleán 300 bó ag aon am amháin, gan láimh a fháisceadh ar shine! Go bhfeicfeadh bean a páiste, agus gan an páiste beirthe fós! Go dtiocfadh an lá go mbeadh na milliúin ag fáil bháis le hocras, agus cnoc feola an taobh eile dhíobh! Go mbeadh dath dearg ar bháisteach, agus nach mbeadh gá níos mó le tobar fíoruisce! Go n-íocfadh duine dhá phunt ar mhála folamh, agus ansin go gcaithfeadh sé

uaidh é! Go mbeadh sé níos scioptha labhairt le duine thall i mBoston Mheiriceá, ná labhairt le comharsa béal dorais! Go dtógfaí an croí amach as duine agus go gcuirfí ar ais arís é! Is dóigh go ndéarfadh Máire, “mo chuid tubaiste ort, téigh ag magadh faoi dhuine éicint eile,” go bhféiscfeadh a seál dubh thart uirthi féin, agus go mbuailfeadh sí bóthar. Nó b’fhéidir – agus níl ann ach b’fhéidir – go ndéarfadh sí “faraor gan mé chomh hóg leat,”

B’fhéidir go ndéarfadh sí “tá mé chomh bodhar le slis” mar bhíodh an abairt sin aici mara mbeadh sí ag iarraidh rud a chloisteáil.

• • •

Ní raibh aon choinneoir óir ag Máire Choilm, ná bord a bhí trí scór troigh ar fad. Ní raibh sceana agus forcanna airgid aici, agus ní i gcónaí a bhíodh im ar a cuid aráin. Ní raibh stocaí lása uirthi, ná bróga sálaí arda.

Go deimhin, an lá ar cailleadh í, ní raibh an oiread airgid aici is dhéanfadh torann ar leic.

Níl a héadan breactha ar bhonn óir, ná airgid, agus níl páirc, ná foirgneamh ainmnithe ina honóir. Ach an lá ar leagadh a cónra ar charnán dubh créafóige i reilig Chill Chiaráin, le taobh a huaighe, bhí an t-achar céanna talún aici is dá mba banríon í.

Ní raibh mórán baile nach raibh leithéid Mháire Choilm ann, agus ba bhoichte an baile nach raibh. Tháinig an saol go mall agus go réidh lena linn, agus thóg sí é mar tháinig sé. Níor chuir sí dlús leis. Chreid sí gur mar a bhí a bheadh, agus mhair sí dá réir.

Ré Mháire Choilm. Ré an dóchais. Ré na measarachta, na flaitiúlachta, na geanúlachta, na gealghnúise, agus na gealgháireachta. Chonaic sise uilig é. D’éirigh liomsa drioball beag a fháil. . . .

Ceol Pobail

Coincheap Nua sa gCeol

Cuireann Caitríona Ní Chonaola síos ar curchuige nua chun an ceol a mhúscailt ionainn uilig.

Is coincheap nua é an Ceol Pobail atá tagtha chun cinn in Éirinn le dhá bhliain anuas. Baineann sé le ceol a thabhairt isteach sa bpobal agus tá sé bunaithe ar an bprionsabal go bhfuil an ceart agus an cumas ag gach aon duine ceol a dhéanamh agus a chruthú. Tríd an gceol pobail, tugtar deis do dhaoine teacht ar réimse leathan ceoil tré a bheith páirteach i gcláracha sainspéise m.sh., amhránaíocht, ceol domhanda, damhsa, déanamh uirlisí, cumadóireacht srl. Déanann na cláracha seo cothromú agus comhlánú ar an obair atá ar bun ag scoileanna, institiúidí foirmeálta ceoil agus ag gníomhaíochtaí tráchtála. Cuireann rannpháirtíocht i gcláracha Ceol Pobail le taithí dhearfach an cheoil i measc an phobail mar go gcruthaíonn sé suim, caitheamh aimsire agus deiseanna sóisialta idir gach aicme agus aoisghrúpa. Is féidir cláracha Ceol Pobail a úsáid in obair fhorbartha phearsanta le spriocghrúpaí éagsúla chun torthaí dearfacha a bhaint amach, m.sh., An Óige, an t-aosach, daoine le riachtanaí ar leith, tá an réimse spriocghrúpa chomh leathan leis an gCeol Pobail féin.

I dtíortha san Aifric, tarlaíonn an ceol pobail go héasca agus go nádúrtha i measc na ndaoine i ngan fhios dóibh féin. Cé nach bhfuil mórán de mhaoín an tsaoil ag na daoine seo, tá an ceol agus rithim an cheoil go smior iontu. Úsáideann siad a gcuid samhlaíochta chun ceol agus uirlisí ceoil a chruthú agus tapaíonn siad gach deis chun a bheith ag gabháil don cheol agus don amhránaíocht ina bpobal féin.

Bhí an faisean seo ag muintir Conamara fadó, deirtear liom. Chloisfeá daoine ag gabháil fhoinn agus iad i mbun a gcuid oibre. Ní ag brath ar an raidió ná teilifís a bhí siad mar nach raibh a leithéid ann. Tharlódh seisiún nó *time* sna tithe dá dheoin féin agus bhíodh samhlaíocht ag baint leis an mbealach a ndearna siad é. Muna raibh bosca ceoil in aice láimhe, bhí orgán béil, portaireacht nó an fheadaíl féin in ann na daoine a chur amach ag damhsa. Ar ndóigh, bhí na daoine ar mhuin na muice nuair a tháinig an raidió mar thug sé seo sos don lámh a bhíodh ag casadh an *gramophone*.

Rinne an raidió athbheochan iomlán ar an gceol Gaelach sa tír seo mar gur thug sé an ceol isteach sa teach ag na daoine. Rinne an teilifís a cuid féin ina dhiaidh sin. Cé gur iontach an dul chun cinn a bhí sa méid sin ag an am, braitheann daoine rómhór ar na meáin anois le caitheamh aimsire a sholáthar dóibh féin – go háirithe, an óige. Tá an saol athraithe chomh mór sin ó tháinig ré na teilifíse nach bhfuil an deis chéanna ag daoine anois a bheith páirteach i

Mary McPartlan (ar dheis) ag bronnadh teastais Ceol Pobail ar Chaitríona Ní Chonaola

ngníomhaíochtaí ceoil mar a bhí ag an nglúin a chuaigh romhainn. Seo í an áit ina dtagann an Ceol Pobail isteach. Tá sé de cheart agus de chumas ag gach duine, sean agus óg, bocht nó saibhir, a bheith páirteach i ngné éigin den cheol agus trasnaíonn an ceol gach teorainn.

I 1999, bhí an chéad chúrsa oiliúna i gCeol Pobail san Iarthar. Bhí cúrsa i mBéal Feirste an bhliain roimhe sin agus tá M.A. le fáil i gCeol Pobail in Ollscoil Luimnigh i mbliana. Is iad an grúpa “Sound People” ón mBreatain a chuir an traenáil seo ar fáil, grúpa atá ag plé leis an gCeol Pobail sa tír sin le chúig bhliana déag. Sa mBealtaine i mbliana, bunaíodh nasc de cheoltóirí pobail i nGaillimh chun freastal ar an éileamh a bhí ag spriocghrúpaí éagsúla ar chláracha ceoil pobail sa gcathair. Tá an nasc seo déanta suas de rannpháirtithe a rinne an cúrsa Ceol Pobail i nGaillimh, Páirtíocht Chathair na Gaillimhe agus Sound People.

Beidh Féile Cheol Pobail na Mílaoise ar siúl i nGaillimh ón 25 Meán Fómhair go dtí an 1 Deireadh Fómhair. Tá an Féile seo eagraithe chun daoine a chur ar an eolas faoi choincheap an Cheoil Phobail tré cheardlanna spésiúla a chur ar fáil don phobal. I rith na Féile beidh ceardlann ceoil tré Ghaeilge ar siúl agam in Áras na nGael ar an Satharn an 1 Deireadh Fómhair óna 4.00-6.00 a chlog tráthnóna. Beidh an cheardlann seo agus na ceardlanna ar fad a bheidh ar siúl i rith na féile saor in aisce agus beidh fáilte roimh chách. Críochnóidh an fhéile le Comhdháil lae sa gClubtheach in Eanách Mheáin, áit ina ndéanfar plé ar théamaí Ceol Pobail in Éirinn.

Is féidir tuilleadh eolais a fháil uaimse; Caitríona Ní Chonaola ag an uimhir: 087 2899 480 nó ag an seoladh ríomhphoist: ceol@oceanfree.net.

EUROPUS

AN COMHLUCHT TEANGA

Comhairleoireacht Teanga

Aistriúcháin Fothéidealú
Aistriúcháin Comhuaineach

EUROPUS TEO

1 Sr. na Mumhan
Baile Phib
Baile Átha Cliath 7

Teil: 01-830 4529
Faics: 01 830 6611

An Cheathrú Rua
Co. na Gaillimhe

Teil: 091-595359
Faics: 091-595351

Ríomhphost (e-mail) europus@indigo.ie
http://indigo.ie/europus/

Stiúrthóir: Áine Ní Chonghaile

Abair ceart é - abair trí Europus é

Coiste Gairmoideachais Chontae na Gaillimhe

IONAD OIDEACHAIS SHEACHTRAIGH.

CEAPACH NA gCAPALL

Suíomh: Tá an t-ionad suite ar chladach theas Loch Measca, le Loch Coirib ag sineadh ó dheas, Sléibhte Mám Tuirc san Iarthar agus machairí aolchloch na Gaillimhe agus Foraoisi Stáit san Oirthear. Tá 18 n-acra ag an gceantar, maille le 16 acra eile ar oileán 300 méadar ó thanalacht Loch Measca.

Saoráidí: Tá saoráidí iomlána ag Ionad Oideachais Sheachtraigh Cheapach na gCapall le saoráidí codlata do 48 mac léinn i dtí suanlios, maille le dhá sheomra do theagascóirí. Tá péirc sorn leictreach agus sorn gáis amháin sa chistin, chomh maith le hoighreadán, iosreiteán, inneall níocháin, agus ha háiseanna uile cócaireachta (potai, friochtáin, gréithre, sceanra).

Tá leithris ar leith agus saoráidí Cithfholcaidh d'fhir is do mhná san Ionad.

Tá áit sa mbialann do 100.

Tá córas teasa láir ola-adhainte san fhoirgneamh, maille le tinteán oscailte sa mbialann. Tá saoráidí seomra triomaithe ar fáil agus neart spáis stórála.

GNÍOMHAÍOCHTAÍ

Ar an Suíomh
Loch:

Snámh
Curachóireacht
Iascaireacht
Seoltóireacht
Gníomhaíochtaí Sub-Aqua
Cláirseoltóireacht

Fad Stííl
Foraoisi:

Oirthoieacht
Eolas an Dulra
Sléibhte:
Ailleadóireacht
Pluaiseanna:
Coireoireacht

Tuilleadh eolais ar fáil ó:

Ms. Patricia Walsh (Bainisteoir),
Petersburg Outdoor Education Centre,
Clonbur,
Co. Galway.

Telefon (092) 46438/46416

Facs (092) 46705